

PAPER DETAILS

TITLE: Ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının bazı değişkenler bakımından incelenmesi

AUTHORS: Sude Naz Sarıbaş, Melisa Deniz Şahin, Gülsah Saltık Ayhanöz

PAGES: 182-221

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4325214>

Gönderim: 20.11.2024

Kabul: 08.01.2025

Tür: Araştırma Makalesi

Ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının bazı değişkenler bakımından incelenmesi

Sudenaz SARIBAŞ^a

Melisa Deniz ŞAHİN^b

Dr. Gülşah SALTİK AYHANÖZ^c

^a Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0009-0005-9142-7046

^b Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0009-0007-2712-4811

^c Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0003-0174-9999

Özet

Öğrencilerin örgün öğretimden açık liseye geçiş nedenleri arasında genellikle okulu sevmeme, okulda yaşanmış olumsuz olaylardan etkilenme ve psikolojik sorunlar gibi bireysel ve psikolojik faktörler etkili olmaktadır. Bu faktörler sebebiyle günden güne açık liseye geçiş oranlarında artışlar yaşanmaktadır. Literatürde yer alan araştırma sonuçlarına göre son yıllarda açık lisede okuyan öğrenci sayısının sürekli arttığı görülmüştür. Bu doğrultuda ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının farklı değişkenler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada açık lise temasına uygunluğu bakımından örneklem olarak Niğde ilinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencileri seçilmiştir. Bu çalışmada karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda veri toplama aracı olarak dört sorudan oluşan görüşme soruları kullanılmıştır. Niğde ilinde bulunan, devlet okulu olan Fen lisesi ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören 30 öğrenci ile görüşmeler ve 538 öğrenci ile anket gerçekleştirilmiştir. Nicel veriler SPSS-20 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilerin büyük çoğunluğunun açık liseye dair olumlu bakış açısı olduğu, açık lisenin başarıyı artıran, daha iyi bir eğitim olduğuna ilişkin görüş belirtmiştir. Ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının incelenen değişkenler ile anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Açık Lise, Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı, Okula Yabancılaşma.

Examination of secondary school students' approaches to open high school in term of some variables

Abstract

Individual and psychological factors such as disliking school, being affected by negative events experienced at school and psychological problems are generally effective among the reasons for students' transition from formal education to open high school. There is an increase in the rate of transition to open high school day by day. According to the results of the research in the literature, it has been observed that the number of students studying in open high schools has increased continuously in recent years. In this direction, it was aimed to examine secondary school students' approaches to open high school in terms of different variables. In the study, secondary school students studying in Niğde province were selected as the sample in terms of its suitability to the theme of open high school. Mixed method was used in this study. In the qualitative dimension of the study, interview questions consisting of four questions were used as data collection tools. Interviews were conducted face-to-face with 30 students studying at Science High School and Anatolian High School, which are public schools in Niğde province. Quantitative data were analysed using SPSS-20 software. In the interviews with the students, the majority of the students had a positive perspective on open high school and stated that open high school is a better education that increases success. It was observed that secondary school students' attitudes towards open high school had a significant relationship with the variables examined.

Keywords: Open High School, School Burnout, Internet Addiction, Alienation from School.

Kaynak Gösterme

Sarıbaş, S., Şahin, M. D. ve Saltık Ayhanöz, G. (2025). Ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının bazı değişkenler bakımından incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 11(1), 182-221. <https://doi.org/10.51948/auad.1575964>

Giriş

Eğitim, “en genel anlamıyla insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir.” (Fidan, 1996, s. 4). Fiziksel olarak okullarda yüz yüze verilen eğitim hizmeti örgün eğitimidir. Açık öğretim lisesi eğitimi ise günümüzde uzaktan eğitim ile sağlanmaktadır. Açık öğretim kavramına dair ilk emare ise neredeyse üç yüz yıl önce Amerika kıtasında Caleb Philips isimli stenografin bir gazete ilanı ile başvurulara stenografi dersleri vereceğini ilan etmesiyle görülmüştür (Kekeç ve Üstün, 2022). Mektuplaşma ile başlayan açık öğretimin günümüze kadar birçok kere evrim geçirmesi, çağının teknoloji ve anlayışına göre değişmesi ve örgün eğitimle kol kola süren ilerlemesi de sonraki üç yüz yıl boyunca görülmüştür (Kekeç ve Üstün, 2022). Günümüzde tüm ülkelerin milli eğitim sistemleri, özel disiplinler ve eğitim-öğretime dair diğer her alanda açık öğretimin bir izi ve etkisi görülebilir. Örgün eğitim, temel eğitimden yükseköğretim seviyesine kadar planlı ve programlı eğitim, yaygın eğitim ise örgün eğitim faaliyetleri ile birlikte veya dışındaki tüm eğitim etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır (Coombs ve Ahmed 1973; akt. Duman, 2003; Millî Eğitim Bakanlığı, 2018, 2022c). Farklı nedenlere bağlı olarak örgün ve yaygın eğitim süreçleri arasında geçişler yaşanmaktadır. Bu çalışmada, örgün ortaöğretim kurumlarında okumakta olan öğrencilerin bir tür yaygın eğitim olan açık liseye geçiş nedenleri çeşitli yönleri ile ele alınmaktadır.

Yürütülen bazı araştırmalara göre öğrenciler en çok lise yıllarında, yoğunlukla 10. sınıf veya 11. sınıflarda (Battin-Pearson ve diğerleri, 2000; Chuang, 1997; McMillan ve diğerleri, 1994) okulu terk etmektedirler. Okul terki iki şekilde gerçekleşmektedir; bunlardan birisi öğrencinin bir okul türünden ayrılıp başka bir okul türüne geçmesi – örneğin düz liseyi bırakıp meslek eğitimi alması diğeri ise devam edilen eğitim basamağının yarım bırakılarak alternatif eğitim kurumlarında tamamlanmasıdır (Daniel ve diğerleri, 2006). Chuang (1997) yaptığı araştırmada okulu terk etmiş öğrencilerin %45’ inin alternatif yollarla eğitime yeniden başladıkları sonucuna varmıştır. Yeniden eğitime dönmek için en yaygın yolu ise açık öğretim lisesidir. Literatür incelemelerine göre son yıllarda açık lisede okuyan öğrenci sayısının sürekli arttığı görülmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından her yıl düzenli olarak yayınlanan Millî Eğitim İstatistikleri tarafından bu bilgi doğrulanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2021). Açık liseye giden öğrenci sayısının son yıllardaki artış nedenleri arasında ise maddî koşullar, okulun kayda değer görülmemesi, okulu sevmeme, örgün eğitimdeki not kaygısı, okul devamsızlığı gösterilmektedir (Aktaş Salman, 2018). Bunun yanı sıra akademik başarısı yüksek olup üniversite sınavına hazırlanmak ve

dershaneye daha fazla zaman ayırmak için velilerinin istekleri ile açık öğretim okullarına geçiş yapan öğrenciler de bulunmaktadır (Şahin ve Uysal, 2017). Öğrencilerin açık liseye yönelik fazla talep oluşturması sonucunda Millî Eğitim Bakanlığı bazı düzenlemeler yapmıştır. Bu doğrultuda fiziksel, psikolojik ve çevresel etmenlerden kaynaklanan okulda eğitim görmesi zor olan kişiler harici kişilerin açık liseye geçişlerinde zorlaştırma yoluna gitmiştir. Bu kapsamda ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye yönelik fazla talep oluşturmasının altında yatan bazı nedenleri tespit edebilmek için lise öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının farklı değişkenler bakımından incelenmesini amaçlayan bir araştırma yapmak planlanmıştır.

Araştırma Sorunsalı

En geniş anlamıyla uzaktan eğitim, geleneksel eğitim uygulamalarında yer alan öğretimin yaşı, zamanı, yeri, yöntemi gibi sınırlamalara bağlı kalmadan, özel hazırlanmış yazılı gereçlerle, kitle iletişim programlarıyla yürütülen eğitim olarak ifade edilebilir (Belen vd., 2021). Uzaktan eğitim uygulamaları bu esnekliği sebebiyle eğitim sistemlerinde tercih sebebi olmaya başlamış, ihtiyaçlar doğrultusunda başvurulmuş bir yöntem olmuştur. Öte yandan yaşam boyu eğitim, eğitimde imkân ve fırsat eşitliği gibi eğitim ilkelerine de önemli katkılar sağlayacak bir yapıya sahiptir (Ertuğ ve Sakallı, 2023). Özellikle kırsal kesimde yaşayan insanlar için açık lise ilk olarak fırsat eşitliği ihtiyacını karşılama amacıyla doğmuştur. Bu ihtiyaç ile birlikte 1958 yılında uzaktan eğitim uygulaması olarak başlayan açık öğretim sistemi (MEB, 2022b), 1992-1993 eğitim ve öğretim yılı açık öğretim lisesine dönüştürülmüştür. Zaman içerisinde örgün eğitim yapılanması içerisinde ilk, orta, lise ve üniversite öğretiminin devlet okullarında ücretsiz olarak sağlanmasına rağmen öğrencilerin eğitim sürecindeki ihtiyaçlarının bütünüyle karşılayamaz hale gelmiştir (Belen vd., 2021). Çalışmanızın arka planını oluşturan ve araştırmacı olarak karşılaştığınız bilimsel güçlükten söz ediniz. Bu güçlüğü ne olduğunu açık ve net bir dille tanımlayınız. Kısacası, sezdiğiniz ve sizi rahatsız eden durumdan söz ediniz.

Örgün öğretimden açık liseye geçiş nedenleri arasında olan, son yıllarda giderek yaygınlaştığı görülen üniversite sınavına daha iyi hazırlanabilmek için yapılan geçişler dikkat çekmektedir. Açık lisenin amacı evde ders çalışmak değildir ve günümüzde böyle bir algı gittikçe daha da gün yüzüne çıkmaktadır. Toplumda giderek yaygınlaşmaya başlayan açık liseye geçiş, çeşitli basın ve yayın kuruluşlarında da yer bulması (CNN TÜRK, 2022; Fox Haber, 2022; Habertürk, 2022; Sabah, 2021) sebebiyle toplumda önemli gündem konuları

arasında yer almaktadır. Diğer bir deyişle bu gibi uygulamalar, birkaç kişinin yöneldiği istisnai uygulamalar olarak kalmaktan uzak bir biçimde, ulusal basının dikkatini çekecek kadar yaygın uygulamalar halini almıştır. Bu durum açık öğretim lisesinin amaçlarına ters düşmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2012), Açık Öğretim Lisesi (AÖL) yönetmeliğinde AÖL'nin amaç ve ilkelerini aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

- Lise öğrenimini çeşitli nedenlerle alamayan, yarıda bırakmak zorunda kalanlar ile farklı alanlarda eğitim almak isteyenlere yeniden imkân sağlamak,
- Toplumda fırsat ve imkân eşitliği sağlayarak her kesimin kültür seviyesini artırmak,
- Bireyleri üst öğrenime hazırlamak ve topluma uyum sağlamasına katkı sunmaktır.

Bu ifadeler açık öğretim, isteyen her vatandaşa her zaman, her yerde hayat boyu eğitim hakkı tanıdığını göstermektedir. Literatür incelendiğinde Türkiye'de AÖL'yi çeşitli açılardan araştıran çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Bu bağlamda Önder (2016) Burdur ilinde 174 öğrenci ile yaptığı çalışmada zorunlu öğrenim çağındaki öğrencilerin açık liseye kayıt olma nedenlerini araştırmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin düşük başarı düzeyi, okul ve derslere karşı olumsuz tutum, üst üste sınıf tekrarı yaşama, ailenin gelir düzeyinin düşük olması, üniversite sınavına daha iyi hazırlanabilmek gibi nedenlerle açık liseyi tercih ettikleri anlaşılmıştır.

İlgili Alanyazın

Tükenmişlik, insanın enerjisini yitirmiş olma durumu ve çabalarından vazgeçmesi olarak (TDK, 2016) tanımlanmaktadır. Tükenmişlik günlük hayatta ve iş hayatında rastlanılan ve bireyin günlük performansında düşme ile sonuçlanan ilgi kaybı olarak da ifade edilmektedir (Kaya ve Göktepe, 2016). Literatüre okul tükenmişliği olarak giren ve öğrencilerde görülen tükenmişliğini ifade eden sendrom öğrencilerin okuldan ve okulla ilişkili görev ve sorumluluklarının kendilerinde oluşturduğu stres ve baskıdan kaynaklanan tükenme durumları olarak tanımlanabilir (Aypay, 2012). Öğrencilerde okul tükenmişliği de aniden ortaya çıkmayan zamanla oluşan bir durumdur (Atik, 2016). Yapılan araştırmalara göre öğrencilerde gün geçtikçe daha fazla okul tükenmişliği ortaya çıkmaktadır. Bu durumun öğrencilerin kendilerini daha rahat hissedecekleri açık liseler öğrenim görmeye doğru yönlendirdiği düşünülmektedir. Yabancılaşma çok sayıda tanımla birlikte bireyin potansiyellerinin bir kısmını kullanırken, çevresel etkenler sebebiyle büyük bir bölümünü kullanamaması tanımlarından biridir (Sezer, 2007). Yabancılaşma okulda meydana geldiğinde, okul yaşamının dokusundan bir kopuş olarak tanımlanabilir (Miller vd., 1988). Bu duyguyu yaşayan öğrencilerde öğretmenlerinden, sınıf arkadaşlarından ve okul çevresinden yabancılaşması

sonucu ortaya çıkmaktadır (Hyman ve Snook, 2000). Okula yabancılaşma; okul süreçlerinin bireylere giderek anlamsız gelmesi, öğrenme ve öğretmeye duyulan ilginin azalması, eğitimin giderek monoton, sıkıcı ve zevksiz bir aktivite haline gelmesi gibi birçok olumsuzluğu ortaya çıkarabilmektedir (Katıtaş, 2012). Öğrencilerde ortaya çıkan olumsuzlukların bir kaçış olarak açık liseye geçiş fikrine yönlendirdiği düşünülmektedir.

Young (1998) bağımlı internet kullanımını, “sarhoş edici bir madde alımını içermeyen bir dürtü kontrol bozukluğu” olarak tanımlamaktadır. İnternet bağımlılığında, alkol bağımlılığına benzer şekilde tatmin olabilmek için gittikçe daha fazla alkol tüketmesi gereken bir alkolik gibi insanların kendilerini maddenin etkisine maruz bırakması söz konusudur (Işık 2007: 45). Bu durumda bağımlılar da düzenli bir şekilde çok uzun süreler boyunca çevrimiçi kalabilmektedir. Bir hafta içerisinde birey 40 ile 80 saat arasında zamanını internette geçiriyorsa bağımlı olarak kabul edilmektedir (Alyanak, 2016). İnternet bağımlılığı bireyi sosyal çevresinden uzaklaştırarak izole bir hayata çekebilmektedir. İnternet bağımlılığı olan bireylerde hem zihinsel açıdan hem de bedensel açıdan bazı sorunlar görülebilmektedir (Söyler ve Kaptanoğlu, 2018). Öğrencilerde ortaya çıkan bu sorunların öğrencilerin internette daha fazla zaman geçirmelerine yönelttiği düşünülmektedir.

Açık lise konusunda yürütülen çalışmalar incelendiğinde Belen ve arkadaşları (2021) Ermenek ilçesinde AÖL’yi tercih nedenlerini belirlemek üzere yaptıkları araştırmada öğrencilerin ailevi, toplumsal, kişisel, psikolojik nedenler ön plana çıkmıştır. Ayrıca okurken çalışma imkânı sağlaması ve okulun zaman kaybı olarak düşünülmesi AÖL’ye kayıt olmak için en çok tercih edilen nedenlerdir. Bayram ve Tosun (2015) araştırmasında Bayburt ilinde AÖL’ye kayıtlı kadın öğrenci sayısındaki artışı bu öğrenciler ile bu öğrencilere ders veren üniversite öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda 2012-2013 yıllarında AÖL’ye kayıt olan özellikle kadın öğrencilerin sayısında artış yaşandığını belirtmektedirler. Kadın öğrencilerden bir kısmı, ailevi nedenlerle örgün eğitime devam edemedikleri ve başka bir seçenekleri olmadığından AÖL’yi tercih ettiklerini, az bir kısmı ise kendi istekleri ile AÖL’ye kayıt olduklarını söylemişlerdir. Bu öğrencilerin yarısından çoğu örgün olarak okumak isterken zaman sorunu ve ailevi nedenlerle bunu gerçekleştiremediklerini; açık lise ile bu eksiği tamamlayıp üniversite sınavına girmek istediklerini belirtmişlerdir. Bu tür çalışmalar genellikle il çapında açık liseye geçme nedenleri veya daha da özele inilerek yaş ve cinsiyet bakımından sınırlandırılmıştır. Ancak bu çalışmada farklı olarak özellikle teknolojinin gelişmesi ile günümüz güncel sorunlarından olan internet

bağımlılığının daha da artması ayrıca öğrencilerin okula yabancılaşması ve okul tükenmişliği ile açık liseye geçme yaklaşımının ilişkisi incelenmesi amaçlanmıştır. Böylece açık liseye geçme konusunun altında yatan temel ve derin sebeplerin de araştırılması amaçlanmıştır. Bu derin sebeplerin tespit edilmesi ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan eğitim programlarında yapılacak yeni düzenlemelerle lise öğrencilerinin örgün eğitime olan uyumunu ve bağlılığını artırabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın Kuramsal Temelleri

Araştırmanın Amacı.

Ülkemizde 12 yıllık zorunlu eğitime geçişle birlikte öğrencilerin lise öğrenimlerine açık lisede devam etme hakkı verilmiştir. Açık lise zaman içinde öğrenciler tarafından daha fazla kabul görmüştür. Hatta lise öğrencilerinde açık liseye geçme eğiliminin gün geçtikçe artması sebebiyle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açık liseye geçiş şartlarına kısıtlamalar getirilmiştir. Öğrencilerin bu yöneliminin altında yatan, ilişkili olduğu düşünülen sebeplerin araştırılmasının gerekli olduğu düşüncesiyle bu araştırma yapılmıştır. Örgün ortaöğretim kurumlarında okumakta olan öğrencilerin bir tür yaygın eğitim olan açık liseye ilişkin yaklaşımlarının bazı değişkenler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra bu araştırmanın lise öğrencilerinin yaklaşımları ve bazı sebepleri ortaya konularak ülkemizde ilerleyen yıllarda gerekli tedbirlerin alınması için bilgi verici ve yol gösterici bir nitelik taşıması amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları.

“Lise öğrencilerinin açık liseye yönelik yaklaşımları ile internet bağımlılığı, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşması arasında nasıl bir ilişki vardır?” sorusu çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak alt problemler;

-Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı ne düzeydedir?

-Lise öğrencilerinin okul tükenmişliği ne düzeydedir?

-Lise öğrencilerinin okula yabancılaşması ne düzeydedir?

-Lise öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının internet bağımlılığı, okul tükenmişliğine ve okula yabancılaşmasının cinsiyet değişkenine göre ilişkisi nasıldır?

-Lise öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarında internet bağımlılığı, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşmasında sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık oluşturmakta mıdır?

- Lise öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımları internet bağımlılığı, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşmasının internet kullanım süresine göre anlamlı farklılık oluşturmakta mıdır?
- Lise öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımları internet bağımlılığı, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşmasında uyku süresine göre anlamlı farklılık oluşturmakta mıdır?
- Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşması arasındanasıl bir ilişki vardır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Yürütülen çalışma kapsamında temel karma araştırma yöntemleri arasında olan keşfedici sıralı desene yer verilmiştir. Araştırmada birleştirme deseninin kullanılması ile nitel ve nicel veriler farklı bakış açıları ile ele alınmıştır. Eğitim bilimleri alanında yürütülen çok sayıda araştırmada nicel bulgular çoğunlukla katılımcıların ilişki düzeylerini ve genel eğilimlerini açıkladığı görülmektedir (Karasar, 2014). Katılımcıların bu durumda görüşleri tam anlamıyla açıklanamamakta ve çalışmalar sınırlı hal almaktadır. Ayrıca nitel bulgular yürütülen çalışmalarda araştırmacılara kişisel görüşlerin belirlenmesinde daha esnek ve derin bir araştırma ortamı sağlamaktadır. Bu araştırmada keşfedici desene yer verilmiştir. Bu desende nitel verilerin toplanması ve çözümlenmesine öncelik verilmiş olup keşfedilen sonuçlar üzerinden araştırmacı ikinci aşamayı (nicel) uygulamaya başlar ve bu yolla birincil sonuçları test eder veya genelleştirir (Mazlum ve Mazlum, 2017).

Araştırma Alanı ve Katılımcılar

Araştırmada evreni lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Niğde ilinde öğrenim gören Anadolu ve Fen lise türlerinde öğrenim gören lise öğrencileridir. Çalışma 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Niğde’de öğrenim gören 536 lise öğrencisi ile yürütülmüştür. Niğde ilinde bulunan, devlet okulu olan Fen lisesi ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören 30 öğrenci ile görüşmelerin yapılmasının ardından 536 öğrenci ile anket gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada kolay ulaşılabilirlik faktörüne bağlı olarak uygun örnekleme yöntemine yer verilmiştir. Uygun örnekleme yöntemi, araştırmayı hızlandıran bir yöntemdir. Çünkü bu yöntem ile araştırmacı hem ulaşılabilirlik hem yakınlık açısından uygun olan katılımcıları seçmektedir (Dawson ve Trapp, 2001). Öğrencilerin çalışmaya katılmaları konusunda velilerinden gerekli izinler alınmıştır. Çalışmaya katılımda gönüllülük ilkesine bağlı kalınmıştır. Katılımcı öğrencilere ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. *Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler*

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kız	321	59,9
	Erkek	215	40,1
Sınıf	9	80	14,9
	10	81	15,1
	11	62	11,6
	12	313	58,4
Açık Lise isteği	Evet	414	77,2
	Hayır	122	22,8
Günlük uyku	1-4 saat	5	,9
	5-8 saat	495	92,4
	9 dan fazla	36	6,7
Günlük internet	1-3 saat	209	39,0
	4-6 saat	293	54,7
	7 ve üzeri	34	6,3

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya 321 kız ve 215 erkek olmak üzere 536 kişi katılmıştır. Katılan öğrencilerin 414’ü açık liseye geçmeyi istediğini belirtmiştir. Öğrencilerin 495’i 5-8 saat arasında uyku süresine sahiptir. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu günlük 4-6 saat internet kullanmaktadırlar.

Veri Toplama Araçları

Yürütülen çalışma sürecinde karma araştırma desenine uygun olarak nicel ve nitel veri toplama araçlarına yer verilmiştir. Nicel boyutunda ise veri toplama aracı olarak “İnternet Bağımlılığı” (Taş, 2019), “Okul Tükenmişliği Envanteri” (Çam ve Öğülmüş, 2023) ve “Okula Yabancılaşma” (Şimşek vd., 2014) ölçeklerine yer verilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda veri toplama aracı olarak dört sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Görüşme soruları şu şekildedir;

1) Açık liseye geçiş yapmak ister misin? Açıklar mısın?

a) Evet yanıtı verilirse;

Geçmek istemenin sebebi nedir? Açıklar mısın?

2) Açık liseye gitmenin sizce avantajlı yönleri nelerdir?

3) Açık liseye gitmenin sizce dezavantajlı yönleri nelerdir?

4) Ortaöğretim eğitimi açık lise ile tamamlamanın ortaya çıkaracağı sonuçlar sence nelerdir?

Veri Toplama Süreci

Niğde il Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan araştırma izni doğrultusunda öncelikle ihtiyaç analizi gerçekleştirmek amacıyla Niğde ilinde bulunan Fen Lisesi ve Anadolu Liselerinde öğrenim gören 30 lise öğrencisi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan öğrencilerin yarısından fazlası açık liseye yönelik olumlu görüş belirtmişlerdir. Elde edilen sonuç doğrultusunda Niğde’de öğrenim gören lise öğrencilerinin çevrimiçi ortamda çalışmada yer alan ölçeklere ilişkin formları doldurmaları sağlanmıştır.

Veri Analizi

Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS-20 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sosyodemografik sorular için frekans tabloları oluşturulmuştur. Normallik varsayımına uyan ölçekler için değişkenlerin ortalamalarındaki farklılıkları görebilmek için bağımsız örneklem t-test uygulanmıştır. Bunun yanı sıra ölçekler ve değişkenler arasındaki ilişkiyi ve yönünü öğrenmek için normal dağılıma uyan ölçekler ve değişkenler için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Analizler $\alpha=0,05$ seviyesinde uygulanmıştır. Ölçeklere ilişkin yaş değişkeninin ortalamalarındaki farklılığı görmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonrasında anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Post-Hoc analizlerinden Scheffe testi uygulanmıştır.

Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi uygulanmıştır. Verilerin analizinde öğrenciler Ö1, Ö2, ..., Ö30 olarak kodlanmıştır. Bütün sorular için belirlenen kodlar sorularda bulunan açık lise kavramlarıyla ilişkilendirilerek anahtar kelimeler elde edilmiştir. Anahtar kelimeler ile tema ve kategoriler elde edilmiştir (Colaizzi, 1978). Belirlenen kategori ve kodlar düzenlenmiş ve analiz sonucundan elde edilen bulgular tablo haline getirilmiştir. Tablolarda katılımcı sayısını gösteren frekans ve yüzdeler belirtilmiştir. Sonrasında katılımcılardan örnek ifadeler yer verilerek ifadelerin kod ve kategorilerle ilişkilendirilmiş ayrıntılı açıklaması yapılmıştır (Colaizzi, 1978).

Araştırmanın İnanırlığı

Bu araştırmanın geçerliliği, çalışmadan elde edilen verilerin ayrıntılı rapor edilmesi yoluyla sağlanmaya çalışılmıştır. Nitel çalışmalarda geçerliliği sağlamanın yollarından birisi de verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Yürütülen araştırmanın iç geçerliğinin sağlanması için bulguların anlamlı ve tutarlı olarak organize edilmesine, veri çeşitlemenin kullanılmasına, araştırmanın zayıf yönleri ve sınırlılıklarının net olarak belirlenmesine ve açık olmayan olguların netleştirilmesine dikkat edilmiştir. Bunun yanı

sıra araştırmada iç geçerliliği sağlamak amacıyla kullanılacak veri toplama araçlarının hazırlaması aşamasında, ilgili literatür gözden geçirilerek kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu sayede elde edilen veriler üzerinde betimsel analiz yapılırken ilgili kavramları içerecek kapsam sağlanmaya çalışılmıştır. Yapılan araştırmada dış geçerliliğin sağlanması için araştırma sürecine dair; katılımcıların belirlenmesi, etkinlik ortamları ve seçimi, uygulamaların yapılması, değerlendirilmesi ve veri analizi konuları ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca çalışmanın dış geçerliliğinin sağlanması için araştırma problemleri ve sonuçları tutarlı olarak sunulmuş, ayrıntılı ve zengin bir anlatım kullanılmıştır (Gül ve Sözbilir, 2015). Bulguların sunumunda öğrencilerin kişisel bilgileri gizli tutulmuştur. Verilerin iç geçerliliğini sağlamak için nitel veriler iki alan uzmanı tarafından kodlanarak incelenmiştir. Araştırmacıların verilerin analizinde yapmış olduğu kodlamaların tutarlılığı kontrol edilmiştir.

Araştırmanın güvenirlik boyutunda iç güvenirliğin sağlanması amacı ile çoklu yöntem (karma desen) tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra veriler betimsel yollar ve doğrudan alıntılar ile verilmiştir. Dış güvenirliğin sağlanması amacı ile veri kaynakları seçiminde veri toplama araçları detaylı olarak anlatılmış, kavramsal çerçeveye ilişkilendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Kodlara ilişkin karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenirliği Miles ve Huberman'ın (1994) güvenirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman'a (1994) göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az % 80 olması beklenmektedir. Araştırmacılar tarafından görüş birliğine varılan kod sayısının toplam ulaşılan ve ulaşılamayan kod sayısına bölünmesiyle kodlayıcılar arası güvenirlik oranı hesaplanmıştır. Araştırmacılar arasındaki görüş birliği ve ayrılığı belirlenerek güvenirlik ortalaması %84 olarak hesaplanmıştır. Kullanılan ölçeklerin geçerlilik ve güvenirlikleri araştırmacılar tarafından kanıtlanmıştır.

Okul tükenmişliği envanterinin güvenirlik değerlerinin belirlenmesi amacıyla Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Bu değer araştırmada, 92 iken Çam ve Öğülmüş (2017) tarafından yürütülen ölçek geliştirme çalışmasında .83 olarak bulunmuştur. Ergenler için internet bağımlılığı ölçeği için Taş (2019) tarafından Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının .81 bulunurken bu araştırmada .92 değerine ulaşılmıştır. Şimşek ve diğerleri (2016) tarafından yürütülen araştırmada alt boyutlar için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları güçsüzlük .80; kuralsızlık .76; anlamsızlık .78; sosyal uzaklık .66 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları güçsüzlük .92; kuralsızlık .81; anlamsızlık .94; sosyal uzaklık .79 olarak bulunmuştur. Ayrıca Şimşek ve diğerleri (2016)

tarafından geliştirilen okula yabancılaşma ölçeğinin tamamı için elde edilen güvenilirlik katsayısı değeri ,86 bulurken bu çalışmada ,94 olarak elde edilmiştir.

Etik Konular

Yürütülen araştırmada Niğde Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığıyla araştırma izni sağlanmıştır. Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Araştırmacılar katılımcıların bulunduğu okulları ziyaret ederek araştırmanın amacı ve rolleri hakkında katılımcılara bilgi vermiştir. İlk aşamada öğrencilere araştırmaya dahil olmalarının gönüllülük ilkesine dayandığı aktarılmıştır. Öğrencilere aydınlatılmış onam formları dağıtılarak velilerinin imzalanması sağlanmıştır. İmza sürecinin sonrasında google form haline getirilen anketler öğrenciler ile internet aracılığıyla paylaşarak doldurmaları sağlanmıştır. Katılımcılara ait bilgiler gizli tutulmuş ve kimse ile paylaşılmamıştır. Ayrıca araştırmaya ilişkin veriler başka kişilerin ulaşamayacağı şekilde bilgisayar ortamında saklanmaktadır. Aydınlatılmış onam formları ise kişiler tarafından ulaşılamayacak bir alanda bekletilmektedir.

Araştırmanın Güçlü Sınırlı Yönleri

Bu araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır. Ayrıca araştırma Niğde iline lise öğrencilerine ve onlara uygulanan ölçekten elde edilmiş veriler ile sınırlıdır.

Bulgular ve Yorumlar

Nitel Verilere İlişkin Bulgular

30 lise öğrencisi ile yürütülen görüşmelerden aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Açık Liseye Geçiş Konusunda Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.

Görüşme gerçekleştiren öğrencilere sorulan “*Açık liseye geçiş yapmak ister misin? Açıklar mısın?*” sorusuna dair verilen yanıtlara ilişkin kodlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Açık Liseye Geçiş Konusunda Öğrenci Görüşleri*

Konu ile ilgili görüşler	Frekans (f)	Yüzde (%)
İsterim.	22	73
İstemem.	8	27

Tablo 2 incelendiğinde lise öğrencilerinin 22'si (%73) açık liseye geçmek istediğini, 8'i (%27) ise açık liseye geçmek istemediğini belirtmiştir. Öğrencilerden isterim yanıtı verenlere “Geçmek istemenin sebebi nedir? Açıklar mısın?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin verilen yanıtlar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. *Açık Liseye Geçmek İstemenin Sebeplerine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Konu ile ilgili görüşler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Esnek çalışma planı sunuyor	7	23,3
Daha mantıklı bir süreç	16	53,3
Örgün eğitimde sınava hazırlanma süresi kısıtlı	2	6,66
Zaman kaybı/ kaygısı	12	40
Akran zorbalığı	2	6,66
İşte çalışma/para kazanma	1	3,33
Rahat ve stressiz	2	6,66
Okul/idare baskısı	1	3,33
Serbestlik isteği (Ders programından uzaklaşma)	6	20
Sınıf içi yarıştan kurtulma isteği	4	13,33
Rakipleri geçme baskısından kurtulma isteği	2	6,66
Dikkat dağınıcı durumlardan kaçınma	4	13,33
Okul süresi uzun olması	8	26,6
Proje, performans, ödev gibi iş yükünden kurtulma	1	3,33

Not. Bazı katılımcılar birden fazla görüş bildirmiştir bu sebeple frekans toplamı 30’dan büyüktür.

Lise öğrencilerine açık liseye geçmeyi isteme sebebi sorulduğunda 7’si (%23,3) açık lise esnek çalışma planı sunuyor, 16’sı (%53,3) daha mantıklı bir süreç, 2’si (%6,66) örgün eğitimde sınava hazırlanma süresi kısıtlı, 12’si (%40) zaman kaybı/ kaygısı, 2’si (%6,66) akran zorbalığı, 1’i (%3,33) işte çalışma/para kazanma, 6’sı (%20) serbestlik isteği, 4’ü (% 13,33)

sınıf içi yarıştan kurtulma isteği, 2'si (%6,66) rakipleri geçme baskısından kurtulma isteği, 4'ü (% 13,33) dikkat dağıtıcı durumlardan kaçınma, 8'i (%26,6) okul süresi uzun olması, 1'i (%3,33) proje, performans, ödev gibi iş yükünden kurtulma yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerden Ö3 “*Açık liseye geçmek isterim. Okulda dikkat dağıtıcı durumlar çok fazla, bu durumlardan kurtulmak isterim.*”, Ö12 ise “*Açık liseye geçmek isterim. Sınıfta olan akran zorbalığı ve okul idaresinin baskısından rahatsız oluyorum.*” yanıtını vermiştir.

Açık Liseye Gitmenin Avantajlı Yönleri Konusunda Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.

Görüşme gerçekleştiren öğrencilere sorulan “*Açık liseye gitmenin sizce avantajlı yönleri nelerdir?*” sorusuna dair verilen yanıtlara ilişkin kodlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. *Açık Liseye Gitmenin Avantajlı Yönlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Konu ile ilgili görüşler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Daha uzun çalışma süresi	18	60
Kendine zaman ayırabilme	10	33,3
Yükseköğrenime geçiş sınavındasoru çıkmayacak derslerden uzaklaşma	5	16,6
Daha özgür bir ortamda çalışma	1	3,33
Okul stresinden uzak olma	8	26,6
Zamandan tasarruf	5	16,6
Yorgunluğun azalması	9	30

Not. Bazı katılımcılar birden fazla görüş bildirmiştir bu sebeple frekans toplamı 30’dan büyüktür.

Öğrencilerden 18'i (%60) daha uzun çalışma süresi, 10'u (%33,3) kendine zaman ayırabilme, 5'i (%16,6) yükseköğrenime geçiş sınavında soru çıkmayacak derslerden uzaklaşma, 1'i (%3,33) daha özgür bir ortamda çalışma, 8'i (%26,66) okul stresinden uzak olma, 5'i (%16,6) zamandan tasarruf ve 9'u (%30) yorgunluğun azalması yanıtını vermiştir. Öğrencilerden Ö22 “*Açık liseye geçersem daha az yorulurum diye düşünüyorum. Hem de daha özgür bir ortamda olacağım.*”, Ö29 “*Açık liseye geçersem kendime daha fazla zaman ayırabilirim ve daha çok ders çalışabilirim.*” ifadesinde bulunmuşlardır.

Açık Liseye Gitmenin Dezavantajlı Yönleri Konusunda Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşme gerçekleştiren öğrencilere sorulan “*Açık liseye gitmenin sizce dezavantajlı yönleri nelerdir?*” sorusuna dair verilen yanıtlara ilişkin kodlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. *Açık Liseye Gitmenin Dezavantajlı Yönlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Konu ile ilgili görüşler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Motivasyon kaybı	4	13,33
Yalnızlık	2	6,66
Ders çalışma kontrolünün kaybedilmesi	6	20
Dezavantajı yok	2	6,66
Sosyalleşmede azalma/rakiplerini görmeme	5	16,66
İnternet bağımlılığı	1	3,33
Tembelleşme	1	3,33
Evde sıkılma/Dikkat dağınıklığı	3	9,99
Kişisel gelişim geriliği	1	3,33
Başarılı öğretmenlerden uzakolma	1	3,33
Bireysel çabada artış	1	3,33
Müfredat planlaması yapamama	2	6,66
Sorumluluk düzeyi düşebilir	1	3,33
Yüz yüze eğitim fırsatının azalması	2	6,66

Not. Bazı katılımcılar birden fazla görüş bildirmiştir bu sebeple frekans toplamı 30’dan büyüktür.

Lise öğrencilerinin 4’ü (%13,33) motivasyon kaybı, 2’si (%6,66) yalnızlık, 6’sı (%20) ders çalışma kontrolünün kaybedilmesi, 2’si (%6,66) dezavantajı yok, 5’i (%16,6) sosyalleşmede azalma/rakiplerini görmeme, 1’i (%3,33) internet bağımlılığı, 1’i (%3,33) tembelleşme, 3’ü (%9,99) evde sıkılma/dikkat dağınıklığı, 1’i (%3,33) kişisel gelişim geriliği, 1’i (%3,33) başarılı öğretmenlerden uzak olma, 1’i (%3,33) bireysel çabada artış, 2’si (%6,66) müfredat planlaması yapamama, 1’i (%3,33) sorumluluk düzeyi düşebilir ve 2’si (%6,66) yüz yüze eğitim fırsatının azalması yanıtını vermiştir. Öğrencilerden Ö19 “*Sürekli evde olmak sıkılabiliriz bu da dikkat dağınıklığına yol açabilir.*”, Ö2 “*Evde kendimizi kontrol edemezsek internet bağımlısı olma riskimiz var.*” ifadesinde bulunmuştur.

Ortaöğretim Eğitimini Açık Lise ile Tamamlamanın Ortaya Çıkaracağı Sonuçlar Konusunda Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular.

Görüşme gerçekleştiren öğrencilere sorulan “Ortaöğretim eğitimini açık lise ile tamamlamanın ortaya çıkaracağı sonuçlar sence nelerdir?” sorusuna dair verilen yanıtlara ilişkin kodlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Ortaöğretim Eğitimini Açık Lise ile Tamamlamanın Ortaya Çıkaracağı Sonuçlara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Konu ile ilgili görüşler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Daha iyi bir eğitim.	12	40
Başarısızlık	8	26,7
Başarı artışı	10	33,3

Lise öğrencilerinin 12’si (%40) daha iyi bir eğitim, 8’i (%26,7) başarısızlık ve 10’u başarı artışı yanıtını vermiştir. Öğrencilerde Ö24 “*Elbette açık lise sonucunda daha iyi bir eğitim ortaya çıkacak.*”, Ö17 “*Kendi adıma ben evde kendimi kontrol edemeyebilirim. Bu yüzden bana başarısızlık getirebilir.*” ifadesinde bulunmuştur.

Nicel Verilere İlişkin Bulgular

Araştırmanın nicel boyutunda ise veri toplama aracı olarak kullanılan “İnternet Bağımlılığı”, “Okul Tükenmişliği Envanteri” ve “Okula Yabancılaşma” ölçeklerine ilişkin bulgular bu bölümde verilmiştir.

Lise Öğrencilerinin Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı ve Okula Yabancılaşma Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Bulguları.

Araştırmanın bu bölümünde lise öğrencilerinin okul tükenmişliği, internet bağımlılığı ve okula yabancılaşma düzeyleri cinsiyet değişkeni bakımından incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. *Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları*

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Yabancılaşma	Kız	321	64,71	19,87	-1,816	534	,070
	Erkek	215	67,99	21,32			
Anlamsızlık	Kız	321	21,02	7,27	-1,265	534	,206
	Erkek	215	21,85	7,64			
Kuralsızlık	Kız	321	17,08	6,71	-2,979	534	,003
	Erkek	215	18,87	6,99			
Güçsüzlük	Kız	321	14,35	4,93	-,319	534	,750
	Erkek	215	14,50	5,39			
Sosyal Uzaklık	Kız	321	12,24	4,25	-1,378	534	,169
	Erkek	215	12,75	4,15			
Tükenmişlik	Kız	321	31,61	8,13	,597	534	,551
	Erkek	215	31,17	8,64			
İnternet Bağımlılığı	Kız	321	26,62	8,54	-2,450	534	,015
	Erkek	215	28,45	8,34			

Yabancılaşma ölçeğinin kuralsızlık ve internet bağımlılığı alt ölçek puan ortalamalarında erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Bu durum erkek öğrencilerin kuralsızlık ve internet bağımlılığına yönelik eğiliminin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Lise Öğrencilerinin Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı ve Okula Yabancılaşma Düzeylerinin Açık Liseye Geçme Bakış Açılarına Göre t-Testi Bulguları.

Araştırmanın bu bölümünde lise öğrencilerinin okul tükenmişliği, internet bağımlılığı ve okula yabancılaşma düzeylerinin açık liseye geçme bakış açıları t-testi kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Açık Liseye Geçme Bakış Açılarına Göre t-Testi Sonuçları

Ölçek	İstek durumu	n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p
Yabancılaşma	Evet	414	73,02	17,07	18,672	534	,000
	Hayır	122	42,30	11,41			
Anlamsızlık	Evet	414	24,07	5,76	21,003	534	,000
	Hayır	122	12,16	4,50			
Kuralsızlık	Evet	414	19,73	6,46	14,008	534	,000
	Hayır	122	11,24	3,17			
Güçsüzlük	Evet	414	16,01	4,11	16,303	534	,000
	Hayır	122	8,98	4,42			
Sosyal Uzaklık	Evet	414	13,20	4,01	8,005	534	,000
	Hayır	122	9,90	3,89			
Tükenmişlik	Evet	414	34,12	6,35	17,093	534	,000
	Hayır	122	22,31	7,78			
İnternet Bağımlılığı	Evet	414	29,53	7,46	12,391	534	,000
	Hayır	122	19,95	7,62			

Öğrencilere uygulanan okula yabancılaşma, okul tükenmişliği ve internet bağımlılığı düzeylerinin; “Açık liseye geçmek ister misiniz?” sorusuna ilişkin “Evet” yanıtını veren öğrencilerin “Hayır” yanıtını veren öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum açık liseye geçme isteği olan öğrencilerin okula yabancılaşmaya, okul tükenmişliğine ve internet bağımlılığına daha eğilimli olduğu görülmektedir. Okula yabancılaşma ölçeği ile alt boyutlarında, tükenmiş ölçeğinde ve internet bağımlılığında açık liseye geçmeyi düşünen öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Lise Öğrencilerinin Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı ve Okula Yabancılaşma Düzeylerinin Sınıf Seviyelerine Göre Anova Testine İlişkin Bulgular.

Araştırmanın bu bölümünde lise öğrencilerinin okul tükenmişliği, internet bağımlılığı ve okula yabancılaşma düzeyleri sınıf seviyelerine göre Anova testi kullanılarak incelenmiştir. Tek yönlü varyans analizi sonrasında anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Post-Hoc analizlerinden faydalanılarak Scheffe testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Sınıf Seviyelerine Göre Anova Testi Sonuçları

Ölçek	Sınıf	n	X	ss	sd	F	p	Anlamlı fark
Yabancılaşma	9 (A)	80	49,15	16,72	3	77,148	,000	D>A
	10 (B)	81	53,98	16,14	532			D>B
	11 (C)	62	56,12	20,63	535			D>C
	12 (D)	313	75,42	16,79				
Anlamsızlık	9 (A)	80	16,10	7,19	3	60,106	,000	D>A
	10 (B)	81	17,34	7,04	532			D>B
	11 (C)	62	17,58	7,52	535			D>C
	12 (D)	313	24,49	5,81				
Kuralsızlık	9 (A)	80	12,70	5,01	3	77,144	,000	D>A
	10 (B)	81	13,29	4,77	532			D>B
	11 (C)	62	14,25	6,15	535			D>C
	12 (D)	313	20,98	6,07				
Güçsüzlük	9 (A)	80	10,52	4,75	3	49,442	,000	D>A
	10 (B)	81	12,55	5,09	532			D>B
	11 (C)	62	11,98	5,97	535			D>C
	12 (D)	313	16,37	3,97				
Sosyal Uzaklık	9 (A)	80	9,82	3,90	3	24,995	,000	D>A
	10 (B)	81	10,79	3,58	532			D>B
	11 (C)	62	12,30	4,20	535			
	12 (D)	313	13,58	4,01				
Tükenmişlik	9 (A)	80	25,36	9,01	3	39,769	,000	D>A
	10 (B)	81	28,88	9,21	532			D>B
	11 (C)	62	28,01	10,31	535			D>C
	12 (D)	313	34,32	5,84				
İnternet	9 (A)	80	22,50	8,84	3	26,064	,000	D>A
	10 (B)	81	23,66	8,23	532			D>B
	11 (C)	62	26,09	9,63	535			D>C
	12 (D)	313	29,80	7,26				

Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği eğilimleri sınıf düzeylerine göre incelendiğinde bütün ölçek ve alt boyutlarda 12. sınıf öğrencileri lehine anlamlı farklılık görülmektedir. Bu durumda 12. sınıf öğrencilerinin yükseköğrenime geçiş sınavlarına hazırlanma sürecinin etkili olabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra sınav sürecinde öğrencilerin sürekli çalışmak zorunda olmalarının, çalışma süreci stresinin ve yoğun temponun öğrencileri okul yaşantısından uzaklaştırdığı düşünülmektedir. Günümüz yaşantısının teknoloji odaklı olması, öğrencilerin sınava destek amaçlı çevrimiçi eğitimlere katılması, duyuruları takip amacıyla sosyal medya araçlarının kullanımı, yaşanan stresten uzaklaşmak amacıyla internette zaman geçirme gibi sebeplerin de öğrencileri internet bağımlılığına sürüklediği düşünülmektedir.

Lise Öğrencilerinin Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı ve Okula Yabancılaşma Değişkenlerinin Uyku Sürelerine Göre Anova Testine İlişkin Bulgular.

Araştırmanın bu bölümünde lise öğrencilerinin okul tükenmişliği, internet bağımlılığı ve okula yabancılaşma düzeyleri uyku sürelerine göre Anova testi kullanılarak incelenmiştir. Tek yönlü varyans analizi sonrasında anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Post-Hoc analizlerinden faydalanılarak Scheffe testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. *Uyku Sürelerine Göre Anova Testi Sonuçları*

Ölçek	Günlük uyku	n	X	ss	sd	F	p	Anlamlı fark
Yabancılaşma	1-4 saat (A)	5	79,20	11,90	2 533	8,393	,000	A>C B>C
	5-8 saat (B)	495	66,81	20,57				
	9 saatten fazla (C)	36	53,44	15,75				
Anlamsızlık	1-4 saat (A)	5	26,00	5,04	2 533	7,086	,001	A>C B>C
	5-8 saat (B)	495	21,61	7,43				
	9 saatten fazla (C)	36	17,19	6,14				
Kuralsızlık	1-4 saat (A)	5	19,20	7,19	2 533	8,348	,000	B>C
	5-8 saat (B)	495	18,11	6,91				
	9 saatten fazla (C)	36	13,36	4,36				
Güçsüzlük	1-4 saat (A)	5	18,20	3,49	2 533	11,04 4	,000	A>C B>C
	5-8 saat (B)	495	14,63	5,04				
	9 saatten fazla (C)	36	10,83	4,90				
Sosyal Uzaklık	1-4 saat (A)	5	15,80	3,27	2 533	1,739	,177	
	5-8 saat (B)	495	12,44	4,22				
	9 saatten fazla (C)	36	12,05	4,07				
Tükenmişlik	1-4 saat (A)	5	41,40	6,50	2 533	15,36 7	,000	A>C B>C
	5-8 saat (B)	495	31,79	8,04				
	9 saatten fazla (C)	36	25,05	9,26				
İnternet	1-4 saat (A)	5	24,80	11,86	2 533	7,916	,000	B>C
	5-8 saat (B)	495	27,76	8,34				
	9 saatten fazla (C)	36	22,08	8,59				

Buna göre, okula yabancılaşma ölçeğinin sosyal uzaklık alt boyutu hariç diğer alt boyutlarda, tükenmiş ölçeğinde ve internet bağımlılığı ölçeğinde daha az uyuyan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Yani öğrencinin uyku süresi kısaldıkça okula yabancılaşma düzeyi, tükenmişlik düzeyi ve internet bağımlılık düzeyi artmaktadır.

Lise Öğrencilerinin Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı ve Okula Yabancılaşma Düzeylerinin Günlük İnternet Kullanımı Sürelerine Göre Anova Testine İlişkin Bulgular.

Araştırmanın bu bölümünde lise öğrencilerinin okul tükenmişliği, internet bağımlılığı ve okula yabancılaşma düzeyleri günlük internet kullanımı sürelerine göre Anova testi kullanılarak incelenmiştir. Araştırmanın bu kısmında tek yönlü varyans analizi sonrasında anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Post-Hoc analizlerinden faydalanılarak Scheffe testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. *Günlük İnternet Kullanımı Sürelerine Göre Anova Testi Sonuçları*

Ölçek	Günlük İNTERNET	n	X	ss	sd	F	p	Anlamlı fark
Yabancılaşma	1-3 saat (A)	209	52,64	18,89	2 533	102,61	,000	B>A C>A
	4-6 saat (B)	293	75,24	16,29				
	7 saatten fazla (C)	34	68,97	18,02				
Anlamsızlık	1-3 saat (A)	209	16,89	7,28	2 533	81,19	,000	B>A C>A
	4-6 saat (B)	293	24,36	5,80				
	7 saatten fazla (C)	34	22,91	7,34				
Kuralsızlık	1-3 saat (A)	209	13,39	5,69	2 533	100,54	,000	B>A C>A B>C
	4-6 saat (B)	293	20,92	5,83				
	7 saatten fazla (C)	34	18,02	7,13				
Güçsüzlük	1-3 saat (A)	209	11,34	5,22	2 533	80,41	,000	B>A C>A
	4-6 saat (B)	293	16,47	3,93				
	7 saatten fazla (C)	34	15,50	4,21				
Sosyal Uzaklık	1-3 saat (A)	209	11,00	3,96	2 533	22,43	,000	B>A
	4-6 saat (B)	293	13,47	4,09				
	7 saatten fazla (C)	34	12,52	4,35				
Tükenmişlik	1-3 saat (A)	209	27,20	9,07	2 533	54,18	,000	B>A C>A
	4-6 saat (B)	293	34,37	6,04				
	7 saatten fazla (C)	34	32,11	9,66				
İnternet	1-3 saat (A)	209	21,66	7,75	2 533	107,14	,000	B>A C>A
	4-6 saat (B)	293	30,90	6,54				
	7 saatten fazla (C)	34	31,73	8,86				

Bütün ölçek ve alt boyutlarda gün içerisinde internette daha fazla zaman harcayan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Ancak, Kuralsızlık alt boyutunda 4-6 saat kullananlar ile 7 saatten fazla internet kullananlar arasında 4-6 saat internet kullananlar lehine anlamlı bir farklılık vardır. Yani 4-6 saat internette vakit geçirenlerin 7 saatten fazla internette vakit geçirenlere göre kuralsızlık alt boyutundaki ifadelerle daha fazla katıldığı görülmektedir.

Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı ve Okula Yabancılaşma Değişkenleri Bakımından Pearson Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular.

Bu bölümde lise öğrencilerinin görüşlerine göre okul tükenmişliği, internet bağımlılığı ve okula yabancılaşma değişkenleri bakımından Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. *Okul Tükenmişliği, İnternet Bağımlılığı ve Okula Yabancılaşma Değişkenleri Bakımından Pearson Korelasyon Analizi*

Ölçek	Yabancılaşma	Anlamsızlık	Kuralsızlık	Güçsüzlük	Sosyal Uz.	Tükenmişlik	İnternet
Yabancılaşma	1						
Anlamsızlık	,940**	1					
Kuralsızlık	,904**	,812**	1				
Güçsüzlük	,901**	,817**	,769**	1			
Sosyal Uzaklık	,640**	,496**	,405**	,477**	1		
Tükenmişlik	,801**	,782**	,677**	,827**	,412**	1	
İnternet	,705**	,658**	,691**	,673**	,330**	,639**	1

Yabancılaşma ile tükenmişlik ve internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde, Anlamsızlık ve tükenmişlik arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde, Anlamsızlık ve internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü orta düzeyde, Kuralsızlık ile tükenmişlik ve internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü orta düzeyde, Güçsüzlük ve tükenmişlik arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde, Güçsüzlük ve internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü orta düzeyde,

sosyal uzaklık ile tükenmişlik ve internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü orta düzeyde, Tükenmişlikle internet bağımlılığı arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki vardır.

Okula Yabancılaşma ile Okul Tükenmişliği Değişkenlerine Göre Regresyon Analizine İlişkin Bulgular.

Bu bölümde lise öğrencilerinin okula yabancılaşmaya ilişkin görüşlerinin okul tükenmişliği görüşlerine ilişkin regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. *Okula Yabancılaşma ile Okul Tükenmişliği Değişkenlerine Göre Regresyon Analizi Sonuçları*

Ölçek	Değişken	B	Standart hata	β	t	p
Tükenmişlik	Sabit	10,818	,683		15,843	,000
	Anlamsızlık	,407	,053	,363	7,744	,000
	Kuralsızlık	-,075	,050	-,062	-1,489	,137
	Güçsüzlük	,960	,069	,590	13,936	,000
	Sosyal Uzaklık	-,048	,053	-,024	-,905	,366
R= ,849 R ² = ,720 F(4,531)= 341,860 p=.000						

Öğrencilerin okula yabancılaşmaya ilişkin görüşleri tükenmişliklerini anlamlı bir şekilde yordamaktadır ($R=.849$, $R^2=.720$, $p<.05$). Öğrencilerin okula yabancılaşmaya ilişkin görüşleri tükenmişlikle ilgili görüşlerine ilişkin varyansın yaklaşık %72' sini açıklamaktadır. Yordayıcı değişkenlerin önem sıralaması güçsüzlük anlamsızlık, kuralsızlık ve sosyal uzaklıktır. Bununla birlikte yabancılaşma boyutlarından sadece anlamsızlık ($t= 7,744$, $p<.05$) ve güçsüzlük ($t= 13,936$, $p<.05$) tükenmişliğin anlamlı yordayıcılarıdır.

Okula Yabancılaşma ile İnternet Bağımlılığı Değişkenlerine Göre Regresyon Analizine İlişkin Bulgular.

Bu bölümde lise öğrencilerinin okula yabancılaşmaya ilişkin görüşleri ile internet bağımlılığı görüşlerine ilişkin regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. *Okula Yabancılaşma ile İnternet Bağımlılığı Değişkenlerine Göre Regresyon Analizi Sonuçları*

Ölçek	Değişken	B	Standart hata	β	t	p
İnternet bağımlılığı	Sabit	9,612	,903		10,645	,000
	Anlamsızlık	,149	,070	,130	2,146	,032
	Kuralsızlık	,455	,066	,368	6,843	,000
	Güçsüzlük	,491	,091	,295	5,382	,000
	Sosyal Uzaklık	-,049	,070	-,024	-,704	,481
R= .728 R ² = ,530 F(4,531)= 149,851 p=.000						

Öğrencilerin okula yabancılaşmaya ilişkin görüşleri internet bağımlılıklarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır ($R=.728$, $R^2=.530$, $p<.05$). Öğrencilerin okula yabancılaşmaya ilişkin görüşleri internet bağımlılıklarıyla ilgili görüşlerine ilişkin varyansın yaklaşık %53' ünü açıklamaktadır. Yordayıcı değişkenlerin önem sıralaması kuralsızlık, güçsüzlük, anlamsızlık ve sosyal uzaklıktır. Bununla birlikte yabancılaşma boyutlarından sosyal uzaklık hariç diğer boyutlar internet bağımlılığının anlamlı yordayıcılarıdır.

Tartışma ve Sonuç

Dünya genelinde teknolojinin her geçen gün kullanımının artması, Covid-19 salgınının başlaması ve ülkemizde zorunlu 12 yıllık eğitimin başlaması gibi durumlar eğitim sisteminde büyük değişimleri beraberinde getirmiştir. Öğrenciler eğitim yaşantılarında her geçen gün teknolojiyi daha sık kullanmaktadır. Bu durum eğitim sistemindeki farklılaşmaları daha kabul edilebilir kılmaktadır. Ayrıca bu değişimler lise öğrencilerinin açık lise yaklaşımlarını da etkilemektedir. Bu doğrultuda ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye ilişkin yaklaşımlarının farklı değişkenler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu değişkenler yürütülen görüşmeler sonucuna dayanarak internet bağımlılığı, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşma olarak seçilmiştir.

Lise öğrencileri ile yapılan görüşmelerde öğrencilerin %73'ü, ölçekler yardımıyla toplanan verilerde öğrencilerin %77'si açık liseye geçmeye istekli olduklarını belirtmişlerdir. Açık liseye geçme istek durumunun hem nitel hem de nicel verilerde birbirlerine oldukça yakın sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Lise öğrencilerine açık liseye geçmeyi isteme sebebi sorulduğunda “açık lisenin esnek çalışma planı sunması, daha mantıklı bir süreç olması, örgün eğitimde sınava hazırlanma süresi kısıtlı olup zaman kaybı olması, akran zorbalığı, işte çalışma, serbest olma isteği, sınıf içi yarıştan kurtulma isteği, rakipleri geçme baskısından kurtulma

isteği, dikkat dağınık durumlarından kaçınma, okul süresi uzun olması, proje, performans, ödev gibi iş yükünden kurtulma isteği” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgulara dayanarak sadece örgün eğitim sürecinde olan ve öğrenciler için zor gelen durumların öğrencileri açık liseye yönelttiği düşünülmektedir. Açık öğretim lisesinde öğrenim gören öğrencilerle yürütülen çalışmalarda da benzer (Adıyaman, 1997, Çam Tosun & Bayram, 2015; Öztürk, 2018; Sözer, 2017; Şahin & Uysal, 2017) bulgulara ulaşılmıştır. Ayrıca Belen ve diğerleri (2021) öğrencilerde ev geçimini sağlamak için para kazanma zorunluluğunun öğrencileri açık liseye geçmeye yönelttiğine ilişkin ifadesi araştırma bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Lise öğrencilerine açık lisede eğitim almanın avantajları ve dezavantajları sorulmuştur. Öğrenci yanıtlarının açık lisede olan “daha uzun çalışma süresi, kendine zaman ayırabilme, yükseköğrenime geçiş sınavında soru çıkmayacak derslerden uzaklaşma, daha özgür bir ortamda çalışma, okul stresinden uzak olma, zamandan tasarruf ve yorgunluğun azalması” imkanları avantaj olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Öğrenci yanıtlarının açık lisede olan “motivasyon kaybı, yalnızlık, ders çalışma kontrolünün kaybedilmesi, sosyalleşmede azalma/rakiplerini görmeme, internet bağımlılığı, tembelleşme, evde sıkılma/dikkat dağınıklığı, kişisel gelişim geriliği, başarılı öğretmenlerden uzak olma, bireysel çabada artış, müfredat planlaması yapamama, sorumluluk düzeyi düşebilir ve yüz yüze eğitim fırsatının azalması” durumlarını dezavantaj olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Şentürk (2009) çalışmasında katılımcı lise öğrenciler benzer dezavantajları belirtmişlerdir. Öğrencilerin yanıtları incelendiğinde belirtilen avantaj ve dezavantajlı durumları ifade ederken büyük çoğunluğun yüksek öğrenime geçiş sınavında başarılı olabilme kaygısı perspektifinden baktıkları düşünülmektedir. Elde edilen bu bulgular Çam Tosun ve Bayram (2015) tarafından yürütülen çalışmada ortaya çıkan “son yıllarda üniversite sınav sisteminden kaynaklı olarak örgün öğretimdeki öğrencilerin açık öğretim lisesine nakillerinin yapıldığı” sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Lise öğrencileriyle yürütülen görüşmelerde öğrencilerin büyük çoğunluğunun açık lisenin “başarının artışı ve daha iyi bir eğitim” sonucunu ortaya çıkardığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu fikirde bulunmalarında toplumda oluşan genel algıların etkili olduğu düşünülmektedir. Yüksel (2021) araştırmasında ailelerin çoğunluğunun açık liseye geçme konusunda öğrencilerini desteklediğini belirtmesi ulaşılan bu sonucu desteklemektedir.

Araştırmada öğrencilere uygulanan okula yabancılaşma, okul tükenmişliği ve internet bağımlılığı düzeylerinin; “Açık liseye geçmek ister misiniz?” sorusuna ilişkin “Evet” yanıtını

veren öğrencilerin “Hayır” yanıtını veren öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ergenlik çağı kimlik gelişiminin hızlandığı, sevmeye/sevilme ve ait olma, sürekli haz ve mutluluk arayışlarının olduğu bir dönemdir (Huang & Shen, 2010). İnternet kullanımı da bir iletişim aracı olduğu için benzer ihtiyaçların karşılanması için kullanılabilir (Balkaya-Çetin & Ceyhan, 2014). Ergenlik dönemindeki bireylerde yalnız kalma ve kendine odaklanma isteğine sık görülmesi (Yavuzer, 2002) bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Benzer olarak Durak-Batıgün ve Hasta (2010) araştırmasında internet bağımlılığı arttıkça yalnızlığın da arttığını vurgulamıştır. Lise öğrencilerinde internet kullanımı arttıkça ortaya yalnız kalma ve kendine odaklanma isteğinin okula yabancılaşma-okul tükenmişliği eğilimlerini artırdığı düşünülmektedir. Açık liseye gitme isteğinin de bu eğilimin bir sonucu olduğu düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği eğilimleri incelendiğinde okula yabancılaşma ölçeğinin tamamında, kuralsızlık alt boyutunda ve internet bağımlılığı ölçeğinde erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Elde edilen bu bulguya benzer olarak Hadjar, Backes ve Gysin (2015) yürüttükleri çalışmada erkeklerin kızlara göre daha yüksek düzeyde okula yabancılaşma yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca elde edilen bu bulguya paralel olarak literatürde internet bağımlılığının çoğunlukla erkeklerde kızlara oranla daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Balta, Çakır & Horzum, 2008; Ertekin vd., 2016; Fidancıoğlu vd., 2009; Günay vd., 2018; Leung ve Lee, 2012; Tsai vd., 2009; Younes vd., 2016). Ayrıca teknolojideki değişimler, Covid-19 döneminde geçirilen uzaktan eğitimin bir sonucu olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği eğilimleri sınıf düzeylerine göre incelendiğinde bütün ölçek ve alt boyutlarda 12. sınıf öğrencileri lehine anlamlı farklılık görülmektedir. 12. sınıf öğrencileri günümüzde yaygınlaşan teknoloji kullanımına hayatlarında veya eğitim yaşantılarında yer vermektedirler. Söyler ve Kaptanoğlu (2018) internet bağımlılığının bireyi sosyal çevresinden uzaklaştırarak izole bir hayata çekebildiğini, internet bağımlılığı olan bireylerde hem zihinsel hem de bedensel açıdan bazı sorunlar görülebildiğini ifade etmiştir. Katıtaş (2012) okula yabancılaşmanın; okul süreçlerin bireylere giderek anlamsız gelmesi, öğrenme ve öğretmeye duyulan ilginin azalması, eğitimin giderek monoton, sıkıcı ve zevksiz bir aktivite haline gelmesi gibi birçok olumsuzluğu ortaya çıkarabildiğini belirtmiştir. Görülmektedir ki bu değişkenler birbirini etkilemekte ve bu etki öğrenciler üzerindeki yansımaları artırmaktadır. Ayrıca 12. sınıf öğrencilerinin

yükseköğrenime geçiş sınavlarına hazırlanma sürecinin bu bulgunun ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Çelik (2008)'e göre üniversite kazanma beklentisi öğrenciler üzerinde stres yaratmakta, bu strese öğrencinin kendisini mutsuz ve huzursuz hissetmelerine sebebiyet vermektedir. Ayrıca 12. sınıf öğrencilerinin merkezi sınav kaygısının ve sorumluluklarının fazla olmasının 12. sınıf öğrencileri lehine anlamlı farklılık ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Lise öğrenciler ile yürütülen bu çalışmada öğrencilerin uyku süresi kısaldıkça okula yabancılaşma düzeyi, tükenmişlik düzeyi ve internet bağımlılık düzeyi artmaktadır. Meltzer ve diğerleri (2006) ergenlerde günlük uyku ihtiyacının 8.5 ile 9.5 saat arasında olduğunu belirtmiş olmaları ile birlikte yürütülen araştırmada lise öğrencilerinin sadece %6,7'sinin uyku süresinin istenilen düzeyde olduğu görülmektedir. Uyku kişinin uygun duyuşsal ya da başka uyaranlarla geri döndürülebilen bir bilinçsizlik hali olmasının yanında, sadece organizmanın dinlenmesini sağlayan bir hareketsizlik hali değil, tüm vücudu yaşama yeniden hazırlayan aktif bir yenilenme dönemidir (Özgür, 2009). Bu ifade uykunun vücudumuzun dengede olabilmesi için önemli bir ihtiyaç olduğunu gözler önüne sermektedir. Lise öğrencilerinin çoğunluğunun yetersiz uyku uyumalarının aktif bir yenilenmeyi vücutlarında yaşayamamaktadırlar. Bu durumun sonucunda yetersiz uyku saatinin okula yabancılaşma düzeyi, tükenmişlik düzeyi ve internet bağımlılık düzeyini artırdığı sonucuna ulaşılabilir.

Öğrencilerin okula yabancılaşmaya ilişkin görüşleri tükenmişliklerini anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Okula yabancılaşma kişisel, çevresel ve sosyal faktörlerin etkisiyle öğrencinin okula olan aidiyet duygusunu kaybetmesi sonucu okuldan psikolojik olarak uzaklaşma, yaşanan yalnızlık hissi (Atık, 2016); okul tükenmişliği ise çalışma taleplerinden dolayı tükenmiş hissetme ve bir öğrenci olarak kendini yetersiz hissetme durumudur (Schaufeli vd., 2002). Her iki kavramda öğrencilerin okuldan uzaklaşması, kendileri okula ait hissetmemeleri gibi benzer sonuçlara yol açabilmektedir (Katıtaş, 2012; Alpay, 2012). Bu nedenle bu iki kavram arasında anlamlı bir ilişki olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bulgularında kuralsızlık alt boyutu hariç okula yabancılaşma, okul tükenmişliği ve internet bağımlılığı ölçekleri ile alt boyutlarda gün içerisinde internette daha fazla zaman harcayan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Taş (2017) tarafından yürütülen araştırmada internet bağımlılığı ile okula bağlanma arasında negatif ilişki olduğu yani aidiyet arttıkça internet bağımlılığı azaldığı bulgusu bu çalışmada elde edilen bulgu ile örtüşmektedir. Kuralsızlık alt boyutu hariç internette fazla zaman harcayan öğrencilerin

internet bağımlılığı, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşma eğilimi yüksektir. Kuralsızlığı Seeman (1959) kuralların etkisini yitirmesi, amaçlara ulaşmak için kural dışı eylemlerin zorunluluğuna inanılması olarak ifade etmiştir. Kuralsızlık boyutunda internette daha fazla zaman harcayan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmayışının bu öğrencilerin kural tanımayışı ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Yürütülen çalışmada öğrencilerin açık liseye geçme isteklerinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Bu isteğin arkasında yatan sebeplerin gözler önüne serebilmek adına öğrencilerin açık lise yaklaşımları internet bağımlılığı, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği değişkenleri bakımından incelenmiştir. Açık lise geçiş konusunda istekli olan öğrencilerin bu değişkenlere oldukça eğilimli olduğu sonucu ortaya konulmuştur. Okul bireylere birçok yönden olumlu katkılar yapan kurumlardan biridir (Eccles, 2004). Öğrencilerin yükseköğrenime geçiş kaygısı ile okulla bağının azalması okulun olumlu katkılardan uzaklaşmasına neden olabilir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açık liseye geçiş şartları kısıtlansa da düşünce bazında bu eğilimlerin devam edebileceği fikriyle öğrencilerde bu eğilimin ortaya çıkmasına yol açan durumların kökten çözülmesi gerektiği düşünülmektedir. Eğitim kurumunun yapısını ve öğrencilerin bu yapı ile uyumunu anlamada, resmi program ile birlikte bireylerin sosyo-kültürel özellikleri ile şekillenen örtük programın dikkate alınmasına ihtiyaç vardır (Demir ve Duruhan, 2015:33). Bu bağlamda öğrencileri açık liseye olan isteklerinin artmasına yol açan internet bağımlılığı, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği durumlarının yaşanmasının önüne geçecek şekilde eğitim programlarının yeniden düzenlenmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

Öneriler

Lise öğrencileri için uygulanan ortaöğretim programları, öğretim kademeleri arası geçiş sistemiyle öğrencilerin beklenti, ilgi ve ihtiyaçlarının mevcut halinden daha uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Yükseköğretime geçme sisteminin tekrar ele alınarak, daha etkili ve öğrencilere daha uyumlu bir yönlendirme sistemi hazırlanması oldukça önemlidir.

Öğrencilerde oluşmuş örgün ortaöğretim kurumlarının yükseköğretime geçiş sınavı için yetersiz olduğuna dair algının değiştirilmesinin açık liseye ilişkin yönelimi azaltacağı, bu konuda lise öğrencilerine ve velilerine yapılacak bilgilendirme toplantılarının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu toplantılarda okullar için gelişen yorgunluk sebebi, zaman kaybı gibi düşüncelerin ortadan kaldırılmasına ilişkin bilgilendirmeler faydalı olabilir. Çam, Tosun ve

Bayram (2015) on iki yıllık zorunlu eğitim kapsamında öğrencilerin lise öğrenimlerine açık öğretim lisesinden devam etme hakkının verilmesi ile orta okulu bitirip açık liseye geçen bayan öğrencilerin sayısında büyük bir artış olduğu ifade etmiştir.

Açık liseyi öğrencilerin gözünde avantajlı gösteren ders yükü ve süre gibi özendirici özelliklerinin örgün eğitime de taşınmasının etkili olacağı düşünülmektedir. Yükseköğretime geçiş sürecinde velilere ve öğrencilere düzenli verilecek danışmanlık ve rehberlik hizmetleri örgün eğitime devam etme sürecini olumlu yönde etkileyebilir. Bu hizmetin veli takibi ve desteği, zaman planlama ve yönetimi gibi faktörlerin aile içinde daha sağlıklı kararlar verilebilmesi ve değerlendirilmesi bakımından oldukça etkili olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Acar, İ. H. (2017). Temel ve gelişmiş karma yöntem desenleri. Sözbilir. M. (Çev. Edt.). Karma yöntem araştırmalarına giriş içinde, (s. 35-51). Pegem Akademi Yayıncılık.

Adıyaman, Z. (1997). Açık öğretim lisesi öğrencilerinin öğrenimi terk etme nedenleri ve öneriler. Ortadoğu Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Aktaş Salman, U. (2018, 28 Mart). Uzun hikaye-okuldan uzakta. <https://www.egitimreformugirisimi.org/uzun-hikaye-okuldan-uzakta/> Erişim tarihi: 12.10.2023.

Alyanak, B. (2016). İnternet bağımlılığı. Klinik Tıp Pediatri Dergisi, 8(5), 20-24.

Atalay, F. (2017, 28 Eylül). Sömürüye “açık lise”. www.cumhuriyet.com.tr Erişim tarihi: 15.10.2023.

Atik, S. (2016). Akademik başarının yordayıcıları olarak öğretmene güven, okula karşı tutum, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Aypay, A. (2012). Ortaöğretim öğrencileri için okul tükenmişliği ölçeği (OOTÖ). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (2), 773-787.

- Balkaya Çetin, A. & Ceyhan, A.A. (2014). “Ergenlerin internette kimlik denemeleri ve problemleri internet kullanım davranışları”. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 1(2), 5-46. doi: 10.15805/addicta.2014.1.2.063
- Balta-Çakır, Ö. ve Horzum, M.B. (2008). Web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlılığını etkileyen faktörler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41, 187-205.
- Battin-Pearson, S., Newcomb, M. D., Abbott, R. D., and Hill, K. (2000). Predictors of early high school dropout: A test of five theories. *Journal of Educational Psychology*, 92(3), 568-582. <https://psycnet.apa.org/buy/2000-12129-015>
- Belen, A., Kandak, M., Demir, E., Çekin, B., Demir, M. ve Kandak, D. (2021). Açık lise öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda açık liseyi tercih nedenlerinin belirlenmesi: Ermenek örneği. *Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi*, 3(6), 99-114.
- Chuang, H. (1997). High school youths dropout and re-enrolment behavior. *Economics of Education Review*, 16(2), 171-186. [https://doi.org/10.1016/S0272-7757\(96\)00058-1](https://doi.org/10.1016/S0272-7757(96)00058-1)
- Colaizzi, P.F. (1978). Psychological research as the phenomenologist views it. In: Valle RS, King M (eds) *Existential phenomenological alternatives for psychology*. Oxford University Press, New York.
- Can, E., & Sakallı, A. (2023). Örgün öğretimden açık liseye geçiş nedenleri: Bir durum çalışması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 194-237. <https://doi.org/10.51948/auad.1214224>
- Coombs, P. H. and Ahmed, M. (1973). *New paths to learning*. UNICEF: New York.
- CNN TÜRK. (2022, 26 Aralık). Açık liseye geçiş zorlaşıyor. Erişim tarihi: 19.11.2023. <https://www.cnnturk.com/video/egitim/lise/acik-liseye-gecis-zorlasiyor>

- Çam Tosun, F., & Bayram, A. (2015). Açıköğretim lisesinde artış: Kadın öğrenciler. *Eğitim Bilim Toplum*, 13(49), 84-99.
- Çam., Z., & Öğülmüş, S. (2017). Okul Tükenmişlik Envanteri'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik nitelikleri. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 14-29.
- Çelik, Ş. (2008). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zekâ açısından incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Çuhadar Öncü, E. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin açık öğretim lisesine geçiş nedenlerine ilişkin öğrenci, okul yöneticisi, öğretmen ve veli görüşleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Daniel, S. S., Walsh, A. K., Goldstone, D. B., Arnold, E. M., Reboussin, B. A., and Wood, F. B. (2006). Suicidality, school dropout, and reading problems among adolescents. *Journal of Learning Disabilities*, 39(6), 507-514. <https://doi.org/10.1177/00222194060390060301>
- Dawson B., & Trapp, R. G. (2001). Probability and related topics for making inferences about data. Basic and Clinical Biostatistics. 3rd Edition, Lange medical Books/McGraw-Hill Medical Publishing Division, 69-72.
- Demir, O., & Duruhan, K. (2015). Psikolojik danışma ve rehberlik programı'nda örtük program algısı (İnönü Üniversitesi Örneği): Bir durum çalışması. *Journal of Computer and Education Research*, 3(6), 32-70.
- Duman, A. (2003). Bazı eğitim bilimi kavramlarına ilişkin genel bir değerlendirme. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 0-0. <https://dergipark.org.tr/pub/musbed/issue/23504/250420>

- Durak-Batıgün, A., & Hasta, D. (2010). İnternet bağımlılığı: Yalnızlık ve kişilerarası ilişki tarzları açısından bir değerlendirme. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11 (3), 213-219.
- Eccles, J. S. (2004). Schools, academic motivation, and stage-environment fit. *Handbook of adolescent psychology*, 2, 125-153.
- Ertekin, Y.H., Ertekin, H., Uludağ, A., & Tekin, M. (2016). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinde internet bağımlılığı: Çanakkale örnekleme. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 20(2), 72-76.
- Ertuğ, C., & Sakallı, A. (2023). Örgün öğretimden açık liseye geçiş nedenleri: Bir durum çalışması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 194-237.
- Fidan, N. Erden, M. (1996). *Eğitime Giriş*. Ankara. Alkım Yayınevi
- Fidancıoğlu, H., vd. (2009). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin internet kullanımına yönelik görüşleri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi*, 2, 3-9.
- Fox Haber. (2022, 2 Ekim). Eğitimin açığı. Çalar Saat Hafta Sonu. https://www.youtube.com/watch?v=pmn5z1O5hGo&ab_channel=FOX Haber Erişim tarihi: 28 Kasım 2023.
- Gül, Ş., & Sözbilir, M. (2015). Biology education research trends in Turkey. *Eurasia Journal of Mathematics Science & Tehcnology Education*, 11(1), 93-109. doi: 10.12973/eurasia.2015.1309a.
- Günay, O., Öztürk, A., Ergun Arslantaş, E., & Sevinç, N. (2018). Erciyes üniversitesi öğrencilerinde internet bağımlılığı ve depresyon düzeyleri, Düşünen Adam. *The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 31(1), 79-88.

- Habertürk. (2022, 27 Eylül). Öğrencilerden YKS formülü: Açık lise. Erişim tarihi: 28 Kasım 2022. https://www.youtube.com/watch?v=LVfM5F2JnRc&ab_channel=Habert%C3%BCrk_TV. BCrk TV.
- Hadjar, A., Backes, S., & Gysin, S. (2015). School alienation, patriarchal gender-role orientations and the lower educational success of boys. A Mixed-Method Study. *Masculinities And Social Change*, 4(1), 87-116.
- Huang, S. & Shen, F. (2010). Influencing factors of adolescent internet addiction. In Web Society (SWS), 2010 IEEE 2nd Symposium on Web Society (SWS) (pp. 507-512). Beijing.
- Hyman, I., & Snook, P. (2000). Student alienation syndrome: Theory, assessment and application. Paper presented at the 108th National Convention of the American Psychological Association, August 6, 2000, Washington.
- Işık, U. (2007). Medya Bağımlılığı Teorisi Doğrultusunda İnternet Kullanımının Etkileri ve İnternet Bağımlılığı, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kalaycı, Ş. (2010), “Faktör Analizi”, Şeref Kalaycı (Edit.) (2010), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, (5. Baskı), Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara.
- Katıtaş, S. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde okula yabancılaşma ve okulu bırakma eğilimi (Şanlıurfa ili örneği), Doktora Tezi, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Kaya-Göktepe, A. (2016). *Tükenmişlik sendromu*. İstanbul: Nesil Yayıncılık.

Kekeç, K., & Üstün, A. (2022). Açık Öğretim Lisesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitimde Karşılaştıkları Sorunların Akademik Başarılarına Etkileri. *Academic Social Resources Journal*, 7(39), 722-731.

Leung, L. & Lee, P. S. N. (2012). The influences of information literacy, internet addiction and parenting styles on internet risks. *New Media & Society*, 14(1), 117-136.

Mazlum, M. M., & Mazlum, A. A. (2017). Determination of research method in social sciences. *Route Educational and Social Science Journal*, 4(4), 1-21.

McMillan, M., Kaufmann, P., & Whitener, S. (1994). Dropout rates in the united states: 1993. USGPO. <https://nces.ed.gov/pubs96/96863.pdf>

MEB (2012). Milli Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesi (AÖL) Yönetmeliği. Erişim tarihi: 12.10.2023. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=9689&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5>

MEB (2018). Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği.

MEB (2021). Resmî istatistikler. Erişim tarihi: 13.10.2023. <https://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>

Meltzer L. J., & Mindell J.A., (2006). Sleep and sleep disorders in children and adolescents. *Psychiatr Clin North Am*, 29,1059–76.

MEB (2022b). Açık Öğretim Lisesi- Tarihçe. <http://aol.meb.gov.tr/www/okulumuz/icerik/1>

MEB (2022c). Mesleğim Hayatım. <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/egitim/yaygin-egitim>

- Miller, S.E., Leinhardt, G. ve Zigmond, N. (1988). Influencing engagement through accommodation: An ethnographic study of at-risk students. *American Educational Research Journal*, 25, 465-487.
- Önder, R. (2016). 2014-2015 TEOG sınavına ilişkin paydaş görüşleri ile öğretmen yapımı testlerle olan ilişkisi. Yüksek lisans tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özgür, K. (2009). İlköğretim 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin uyku düzenlerinin incelenmesi. Bursa Uludağ University Doctoral Dissertation, Turkey.
- Öztürk, Ö. (2018). Açıköğretim Programlarına kayıt yaptıran ve yaptırmayan öğrencilerin Açıköğretim Sistemine yönelik görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 157-170.
- Sabah. (2021, 7 Aralık). Örgün öğretimden açık öğretime geçiş-örgün öğretim nedir, açık öğretime geçiş şartları nelerdir? www.sabah.com.tr, Erişim Tarihi: 12 Aralık 2022.
- Schaufeli, W. B., Martinez, I. M., Pinto, A. M., Salanova, M., & Bakker, A. B. (2002). Burnout and engagement in university students a cross-national study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33(5), 464-481.
- Seeman, M. (1959). On the meaning of alienation. *American Sociological Review*, 24(6), 783-790.
- Sözer, Y. (2017). Mesleki Açık Öğretim Lisesi öğrencilerinin örgün eğitim dışında olma nedenlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 493-507.
- Sezer, İ. C. (2007). Endüstri ilişkileri ve yabancılaşma. Marmara Üniversitesi, Doctoral dissertation, Turkey.

- Söyler, S., & Kaptanoğlu, A. Y. (2018). Sanal uyuşturucu: İnternet. Gümüşhane Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 37-46.
- Şahin, B., & Uysal, M. (2017). Açık Öğretim Lisesinin Yetişkin Eğitiminde Katılım Sorunsalı Bağlamında İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 50(1), 127- 159.
- Şentürk, E. (2009). Mesleki Açık Öğretim Lisesi Bilişim Teknolojileri Alanında Verilen Eğitimin Etkililiğine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Şimşek, H., Abuzar, C., Yegin, H., Şimşek, S., & Demir, A. (2014). Okula Yabancılaşma Ölçeği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 309-322.
- Taş, İ. (2019). Ergenler için internet bağımlılığı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 875-905.
- Taş, İ. (2017). Relationship between internet addiction, gaming addiction and school engagement among adolescents. *Universal Journal of Educational Research*, 5 (12), 2304-2311.
- TDK (2016). Büyük Türkçe sözlük. http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view. Erişim tarihi: 15.12.2023.
- Tsai, H. F., Cheng, S. H., Yeh, T. L., Shih, C. C., Chen, K. C., ve Yang, Y. C. (2009). The risk factors of internet addiction - A survey of university freshmen. *Psychiatry Research*, 167(3), 294-299.
- Yavuzer, H. (2002). *Çocuk psikolojisi (22.Baskı)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

- Younes, F., Halawi, G., Jabbour, H., El Osta, N., Karam, L., Hajj, A., ve Khabbaz, L. R. (2016). Internet addiction and relationships with insomnia, anxiety, depression, stress and self-esteem in university students: A cross-sectional designed study. *Plos ONE*, 11(9).
- Young K. S., (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *Cyber Psychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- Yüksel, G. N. (2021). Van ilindeki orta öğretim öğrencilerinin açık liseye geçiş nedenleri. (Yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Yazarlar Hakkında

Sudenaz Saribaş

Sudenaz SARIBAŞ Niğde Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezinde öğrencidir. Eş zamanlı olarak örgün eğitimine Niğde Fen Lisesinde devam etmektedir. Çocukluğundan beri okumaya ve yazmaya çok ilgilidir. Bilimsel çalışmalar her zaman çok dikkatini çektiğinden ortaokuldan beri çeşitli projelerde yer almıştır. Yaptığı projeler fizik, psikoloji, Coğrafya ve dil alanları ile ilgilidir. Ana dili Türkçe olup akıcı bir şekilde İngilizce konuşabilmektedir.

Posta adresi: Aşağıkayabaşı Mah. Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, Merkez/Niğde.

GSM: +90 552 291 51 44

Eposta: ssudenazsaribass@gmail.com

Melisa Deniz ŞAHİN

Niğde Fen Lisesi'nde eğitim görmektedir. Aynı zamanda Niğde Akşemseddin Bilim ve Sanat Okulu'nda eğitime devam etmektedir. 2017 yılında Niğde Akşemseddin Bilim ve Sanat Okulu'na başladı. Yaklaşık 7 senedir Niğde Akşemseddin Bilim ve Sanat Okulu'nda eğitim görmektedir. Niğde Fen Lisesi'nde ise 10. Sınıfta eğitim görmektedir. Eğitimini devam ettirerek ileride tıp okumayı planlamaktadır. BİLSEM'de gerek TÜBİTAK gerekse TURKCELL gibi kurumların düzenlediği yarışmalara katılımı ve oluşturduğu projeleri bulunmaktadır. Hazırladığı projelerle katılım sağladığım birçok yarışma mevcuttur. Yaptığı bu eylemlerin yanı sıra 1 senelik aldığım programlama eğitimine sahiptir.

Posta adresi: Aşağıkayabaşı Mah. Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, Merkez/Niğde.

GSM: +90 05382097471

Eposta: mlsdenizshn@gmail.com

Dr. Gülşah SALTİK AYHANÖZ

Dr. Gülşah Saltık Ayhanöz üstün yetenekli öğrencilerin matematik öğretmenidir. Doktora derecesini Atatürk Üniversitesi Matematik Bölümü'nde tamamladı. Matematik alanında üstün zekalı ve yeteneklilere eğitim vermektedir. Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi'nde ulusal/uluslararası projeler hazırlamaktadır. Özel yetenekli öğrencilere zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış eğitim vermektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin matematik alanındaki yaratıcılıklarını artıracak çalışmalar yürütmektedir.

Çok sayıda bildiri, makale ve kitabı bulunmaktadır. Matematik eğitimi ve üstün yeteneklilerin eğitimi alanında akademik çalışmalar yürütmektedir. Yeni yayınlanan makaleleri, kitapları ve konferansları yakından takip etmektedir.

Posta adresi: Aşağıkayabaşı Mah. Akşemseddin Bilim ve Sanat Merkezi, Merkez/Niğde.

Tel (İş): +90 3882210668

GS: +90 5063596835

Eposta: gulsah-1984@windowlive.com